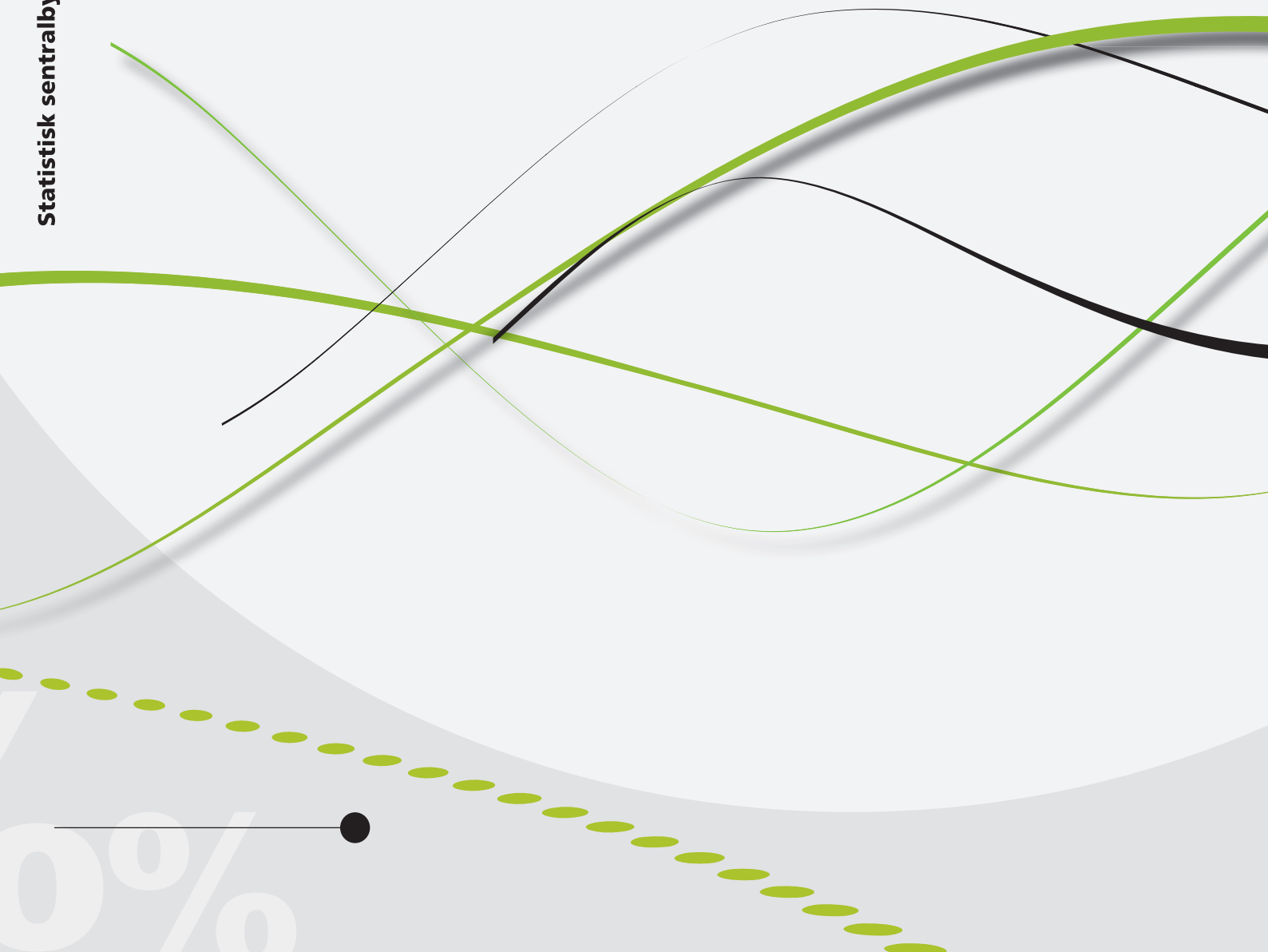

Arne Andersen og Signe Vrålstad

Yrkesaktivitet i lavinntektsgruppen

En evaluering av samsvaret mellom register og intervju

Arne Andersen og Signe Vrålstad

Yrkesaktivitet i lavinntektsgruppen

En evaluering av samsvaret mellom register og intervju

Rapporter I denne serien publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal	Oppgave mangler	...
Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler foreløpig	...
Publisert april 2013	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8631-5 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8632-2 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 0806-2056	Foreløpig tall	*
Emne: Arbeid og lønn	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimaltegn	,

Forord

Denne analysen inngår som en av flere analyser ved Seksjon for levekårsstatistikk som behandler arbeidsmarkedsatferd i lavinntektsgruppen. Den første analysen (Andersen 2008) var basert på intervjudata og viste et betydelig omfang av yrkesaktivitet i lavinntektsgruppen. Den andre (Andersen 2009) gjentok analysen på registerdata og viste et langt mer beskjedent omfang av yrkesaktivitet i lavinntektsgruppen. Denne analysen har som formål å sammenholde opplysninger fra de to typene data på individnivå. Vi blir da i stand til å analysere avvikene i resultatene fra de to typene datakilder. Det gir et bedre grunnlag for å vurdere kvaliteten av både intervju- og registerdata, og gir dermed et bedre grunnlag for å vurdere resultatene i statistikken om lavinntektsgrupper.

Analysen er finansiert av Arbeidsdepartementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Statistisk sentralbyrå, 4. mars 2013.

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Tidligere analyser av yrkesaktivitet i lavinntektsgruppen har vist store forskjeller i omfanget av yrkesaktivitet i lavinntektsgruppen avhengig av om en bruker intervjudata eller registerdata. For å få mer innblikk i denne forskjellen har vi i dette prosjektet sammenlignet opplysninger fra intervju og register på individnivå.

Opplysningene om yrkesaktivitet fra register kommer fra Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret for årene 2006-2008. Opplysninger fra dette registeret er lagt inn i forløpsdatabasen FD-trygd. Intervjudata som nyttes er hentet fra intervjuundersøkelsen EU-SILC i årene 2007-2009, som er den norske delen av EUs levekårsundersøkelse.

Når vi utelukker selvstendige, som registeret ikke gir opplysninger om, og helårs studenter der intervjuet gir dårlige opplysninger om yrkesaktivitet, finner vi at andelen i lavinntektsgruppen som er yrkesaktive i løpet av året er vesentlig høyere ifølge intervju enn ifølge register. Ifølge intervju er om lag to av tre i lavinntektsgruppen yrkesaktive, mens det gjelder om lag halvparten ifølge register. Forskjellen i antallet beregnede timer er enda større. Antallet arbeidstimer i året ifølge register utgjør om lag 60 prosent av antallet ifølge intervju.

Personer som er yrkesaktive i løpet av året ifølge både intervju og register utgjør om lag halvparten av personer i lavinntektsgruppen som ikke er selvstendige eller helårs studenter. Personer som bare er aktive ifølge intervju utgjør snaut 20 prosent. Svært få, 2 prosent, er bare aktive ifølge register, mens rundt 30 prosent ikke er aktive i noen av kildene.

Det viktigste bidraget til forskjellen i beregnet antall arbeidstimer kommer fra personer som er yrkesaktive i løpet av året ifølge intervju, men ikke ifølge register. Om lag en tredel av forskjellen skyldes at personer som er yrkesaktive ifølge begge kilder arbeider flere timer ifølge intervju. Antallet arbeidstimer i året for disse er ifølge intervju vel 25 prosent høyere enn ifølge register.

Blant personer som er yrkesaktive i løpet av året ifølge både intervju og register er det dårligst samsvar mellom de to kildene for dem som arbeider lite ifølge register.

De som er yrkesaktive i løpet av året ifølge intervju, men ikke ifølge register, arbeider i gjennomsnitt to tredelers årsverk. Lønnsinntekt ifølge ligningen gir også informasjon om yrkesaktivitet. Vel tre av fire i lavinntektsgruppen er enten yrkesaktive ifølge intervju eller har lønnsinntekt. Lønnsinntekten for dem som ikke er yrkesaktive ifølge intervju er liten. De 19 prosent i lavinntektsgruppen som er yrkesaktive ifølge intervju, men ikke ifølge register, har svært lav lønnsinntekt til tross for at de arbeider mange timer. Når en sammenholder dette med resultatet fra en tidligere analyse som viste at samlet forbruksutgift i lavinntektsgruppen var betydelig større enn inntekt etter skatt (Andersen 2007), betyr det at det kan være grunn til en viss skepsis til at alle inntekter blir registrert, og dermed til målet på lavinntekt.

Er det bestemte grupper der en finner særlig stort avvik mellom intervju og register? Andelen som er yrkesaktive ifølge intervju, men ikke ifølge register, er nesten dobbelt så stor blant menn som blant kvinner. Ellers er det forholdsvis små forskjeller etter alder, innvandringsbakgrunn, utdanning og husholdningstype. Andelen er høyest blant 25-34 åringer og lavest blant unge under 25 år og blant 45-66 åringer. Andelen er høyest blant dem med grunnskole eller uten registrert utdanning.

Abstract

Previous analyses of employment in the low income group have shown large differences in the level of employment between interview data and register data. In this project we compare information from interviews and registers at an individual level in order to gain an insight into these differences.

The source of register information on employment is the Central Register of Employers and Employees for the years 2006-2008. Information from this register is included in the event database "FD-trygd". The EU survey on living conditions EU-SILC is the source of interview information on employment.

Excluding the self-employed, who are not covered by the register, and full-year students, for whom survey information on employment is of low quality, we find that the employment level in the low income group is substantially higher when using the interview data compared to the register data. According to the interview data, about two thirds are employed, compared to about a half according to the register data. The difference in the number of working hours per year is even higher. The number of hours according to register data is about 60 per cent of the figure for interview data.

About half of the low income group (excluding the self-employed and full-year students) are employed according to both interview and register data. Nearly 20 per cent are employed only according to interview data and very few, 2 per cent, are employed only according to register information.

The group making the largest contribution to the difference in the number of working hours calculated from interview and from register is those employed according to interview data but inactive according to register data. Approximately a third of the difference is due to higher estimates of working hours from interview data than register data, for persons employed according to both interview and register data. For these, the number of working hours per year is more than 25 per cent higher according to interview data than according to register data.

Accordance between interview and register data is lowest among persons who are working few hours according to register data.

Those in the low income group who are employed during the year according to interview data but not register data are working two thirds of a man-year. Another source of information on employment is wage income according to the tax assessment. More than three thirds of the low income group are either employed according to interview data or have a wage income. Those not employed according to interview data only have a small wage income. Nineteen per cent in the low income group are employed according to interview data but not register data, and these have a very low wage income despite the relatively high number of working hours. An earlier analysis showed that total consumption expenditure in the low income group was considerably higher than the after-tax income (Andersen 2007). The combined results of these analyses indicate uncertainty about the completeness of the register data, and consequently the measurement of low income.

Are there certain groups in which the difference between interview and register data is especially large? The percentage employed according to interview data but not register data is almost twice as high among men than among women. Differences according to age, immigration background, education and type of household are rather small. The percentage is highest among persons aged 25-34 years and lowest among young adults below 25 and 45-66 year-olds. The percentage is highest among persons with only compulsory schooling and those without a registered education.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Tidligere undersøkelser	7
1.2. Datakilder	8
1.3. Nærmere om datakildene for yrkesaktivitet	10
2. Yrkesaktivitet ifølge intervju og register	11
2.1. Intervju viser høyere yrkesaktivitet i lavinntektsgruppen enn register.....	11
2.2. Yrkesaktive i intervju, men ikke i register betyr mest for forskjellen i omfanget av yrkesaktivitet.....	12
2.3. Intervju viser lengst arbeidstid i året for personer som er yrkesaktive i både register og intervju	13
2.4. Dårligst samsvar i antall måneder med yrkesaktivitet for personer som er yrkesaktive i intervju, men ikke i register	14
3. Personer som er yrkesaktive ifølge både intervju og register	15
3.1. Dårligst samsvar i måneder med yrkesaktivitet blant personer som arbeider få timer i året	15
3.2. Nesten alle måneder med yrkesaktivitet i register, men ikke intervju skyldes at utdanning regnes som hovedaktivitet	16
4. Personer som er yrkesaktive i intervju, men ikke i register	18
4.1. Lav deltidsandel kan ikke forklare det høye antallet arbeidstimer i året.....	19
5. Personer som er yrkesaktiv ifølge register, men ikke ifølge intervju	20
6. Lønnsinntekter i lavinntektsgruppen	21
6.1. Mange arbeider mye uten registrert lønnsinntekt	21
7. Hvem er det som ikke har samsvar mellom intervju og register?	24
7.1. Oppsummering	26
Referanser	27
Tabellregister	28

1. Innledning

To tidligere prosjekter: "Yrkesaktivitet i lavinntektshusholdninger" (Andersen 2008) og "Lavinntektsgrupper på arbeidsmarkedet" (Andersen og Sivertstøl 2009) har påvist store forskjeller i omfanget av yrkesaktivitet i lavinntektsgruppen avhengig av om en bruker intervjudata eller registerdata. Dette resulterer blant annet i at den registrerte yrkesinntekten for et årsverk i lavinntektsgruppen er vesentlig lavere når en bruker intervjudata for beregning av arbeidstid enn når en bruker registerdata, og det reiser spørsmålet om vi kan stole på den registrerte yrkesaktivitet og dermed også den registrerte yrkesinntekten for husholdningene i lavinntektsgruppen. Dette understrekes også av resultatene fra en annen rapport: "Lavinntektshusholdningers forbruk" (Andersen 2007), som viser et betydelig avvik mellom samlet forbruksutgift og inntekt etter skatt i lavinntektsgruppen.

De tidligere rapportene har sammenlignet aggregerte data fra intervjuundersøkelser og registre. Formålet her er å sammenholde opplysninger fra de to typene data på individnivå. Vi blir da i stand til å analysere avvikene i resultatene fra de to typene datakilder, og kan vurdere kvaliteten av både intervju- og registerdata, og dermed gi et bedre grunnlag for å vurdere resultatene i statistikken om lavinntektsgrupper.

1.1. Tidligere undersøkelser

Den første rapporten "Yrkesaktivitet i lavinntektshusholdninger" (Andersen 2008) var basert på intervjuundersøkelsen EU-SILC og viste et betydelig omfang av yrkesaktivitet i lavinntektshusholdninger, 40 prosent av husholdningene var i 2003-2004 yrkesaktive i minst 12 måneder, 30 prosent hadde minst 12 måneder med arbeid på heltid. Den viste videre at når en beregner lønnsinntekt ved å sammenholde intervjuopplysninger om lønnsarbeid med registeropplysninger om lønnsinntekt er den beregnede lønnsinntekt per måned med heltidsarbeid svært lav for lavinntektshusholdninger og særlig lav for husholdninger med minst 12 måneders heltidsarbeid, vel 10 000 kroner sammenlignet med vel 30 000 kroner i husholdninger ellers.

Rapporten sier: "Det er vanskelig å forklare dette. Forklaringen på den lave månedsinntekten er ikke at det er et betydelig innslag i lavinntektsgruppen av selvstendige med negativ eller lav næringsinntekt. Næringsinntekt utgjør bare en liten del av månedsinntekten i lavinntektsgruppen. I husholdninger med minst 12 måneders heltidsarbeid er det 1,5 månedsverk som selvstendig og 11,0 som ansatt". Den andre mulige forklaring som har vært undersøkt er om lavinntektshusholdninger i særlig grad arbeider i lavlønte yrker. Vi mangler gode opplysninger for å belyse dette. De opplysninger vi har tyder på at yrkesaktive i lavinntektshusholdninger er noe overrepresentert i yrker med under gjennomsnittlig lønn. Overrepresentasjonen er imidlertid ikke stor og gjennomsnittlig beregnet månedslønn i yrkene med lav lønn er langt høyere enn gjennomsnittlig beregnet månedslønn i lavinntektshusholdninger.

Både det betydelige merforbruket i sysselsatte husholdninger og den svært lave månedsinntekten for heltidsarbeid i husholdninger med forholdsvis stor yrkesaktivitet gjør det rimelig å stille spørsmålet om den registrerte inntekten gir et riktig bilde av disse husholdningers levestandard."

En senere rapport "Lavinntektsgrupper på arbeidsmarkedet" (Andersen og Sivertstøl 2009) baseres i hovedsak på registerstatistikk om yrkesaktivitet og inntekt, og inneholder en sammenligning av adskilte opplysninger fra register- og intervjudata. Ifølge registerdata om sysselsetting fra Forløpsdatabasen trygd var det 31 prosent av lavinntektshusholdningene til personer 16-66 år som ikke var studenter som hadde lønnet arbeid i 2005. Intervjudata for årene 2003-2004 viste for tilsvarende lavinntektshusholdninger at 56 prosent var aktive i lønnet arbeid i løpet av året. Rapporten viste også at i lavinntektshusholdninger med mye lønnet arbeid var beregnet lønnsinntekt per måned for heltidsarbeid 22 000 kroner, mer

enn det dobbelte av det den forrige rapporten viste. Det tyder på et bedre samsvar mellom registeropplysninger om yrkesaktivitet og opplysninger om lønnsinntekt.

En analyse av samsvaret i sysselsettingsandel mellom intervjudata fra arbeidskraftundersøkelsen og sysselsettingsregisteret og enkelte andre registre konkluderer med at samsvaret generelt er godt selv om det varierer mellom registrene, men at samsvaret er dårligst blant unge og andre marginalt sysselsatte (Villund 2010).

En analyse av forbruksundersøkelsene 2001-2003 (Andersen 2007) sammenligner inntekt etter skatt med total forbruksutgift. Den viste blant annet at forskjellen mellom total forbruksutgift og inntekt etter skatt var langt større i husholdninger med minst to sysselsatte enn i husholdninger uten sysselsatte, henholdsvis 128 000 og 37 000 kroner.

Det er altså flere indikasjoner på at register- og intervjudata gir et ganske forskjellig bilde av både yrkesaktivitet og økonomi i lavinntektshusholdninger. Vi skal derfor i denne rapporten sammenholde de to datakildene på individnivå for bedre å forstå avvikene dem imellom.

1.2. Datakilder

Kilden til intervjudata er EU-SILC for årene 2007-2009. Undersøkelsene gjennomføres i hovedsak i månedene februar til april. Det stilles da spørsmål om hva som var hovedaktivitet i hver av de 12 månedene i det foregående kalenderåret. Det skilles mellom yrkesaktivitet som ansatt og som selvstendig, og i hver av disse kategoriene mellom arbeid på heltid og deltid. Andre hovedaktiviteter er arbeidsledig, student, alderspensjonist, uførepensjonist, vernepliktig/sivilarbeider og inaktiv. For at en aktivitet skal regnes som hovedaktivitet må de foregå i minst to av månedens fire uker.

Registerdataene som nyttes er fra FD-trygd 2006-2008. Opplysningene om yrkesaktivitet kommer fra Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (A/A). Dokumentasjonen for FD-trygd sier dette om hvilke lønnstakerforhold som er inkludert (Aukrust m.fl., 2008):

”Sysselsetjingsdata bygger på ei kopling av årsfil frå Arbeidsgjevar-/ arbeidstakarregisteret (A/A) og Løns- og trekkoppgåverregisteret (LTO), og femner om alle arbeidstakarforhold i A/A med kopling til LTO for den aktuelle årgangen. Einkvar som arbeidar i ein annan si teneste for løn eller annan godtgjering er ein arbeidstakar, og skal meldast inn i A/A-registeret. Sjølstendig næringsdrivande, freelancere og oppdragstakarar skal ikkje meldast inn i registeret. Ektefelle som arbeidar i den andre ektefellens personlege føretak, skal heller ikkje reknast som arbeidstakar. Videre er det krav om at arbeidstakarforholdet har ei avtalt arbeidstid på minst 4 timar kvar veke og er venta å vare minst 7 dagar. Det må vere rapportert løn for at arbeidstakarforholdet skal bli med i den kopla fila.

Datagrunnlaget til sysselsetjingsdata i FD-Trygd er i all hovudsak den same som i den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken, men femner berre om lønstakarar med kopling A/A og LTO. Dei hine lønstakarforholda kan delast i to grupper:

- A/A utan LTO: Arbeidsforholdet fins i A/A-registeret, men det er ikkje rapportert løn for det aktuelle året. Hovudregelen er at desse ikkje reknast som aktive.
- LTO utan A/A: Person som har motteke løn, men det fins ikkje noko aktivt arbeidsforhold registrert i A/A-registeret. Desse kan derfor ikkje daterast.

Kravet om at eit lønstakarforhold berre kjem med når ein finn ei kopling mellom LTO og A/A-registeret, vil seie at ein mister nokre lønnstakarforhold. Tabellen under viser korleis tala for sysselsette i den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken er samansatt ut frå datakjelde. Denne tabellen gjeld statistikk for ei

veke i november kvart år. Til FD-trygd er det laga data for kopla lønnstakarforhold for heile året og tala vil difor vera høgare enn i tabellen. Men ein kan rekne med at delen sysselsetjingsforhold ein mister, vil vera minst like høg som i tabellen. I 2006 omfatta denne 84 prosent av alle sysselsette. Totaltalet på sysselsette i registerstatistikken vert sett lik med talet frå Arbeidskraftundersøkinga (AKU).”

Tabell 1.1. Sysselsatte i AKU og registeropplysninger om lønnstakerforhold i registre. 2003-2006

Årgang	2003	2004	2005	2006
Sysselsette personar 15(16) - 74 år i alt (AKU)	2 260 000	2 274 000	2 308 000	2 389 000
Kopla lønnstakarforhold (A/A med LTO)	1 897 695	1 911 165	1 937 984	2 004 401
Ukopla arbeidstakarforhold (A/A utan LTO)	24 532	17 192	19 640	22 744
Ukopla LTO - forhold (LTO utan A/A)	169 430	181 673	180 014	177 696
Av dette (tilleggsopplysningar):				
Berre LTO	130 597	140 091	128 798	132 299
Tilleggsinfo PAI/NAVO	4 850	8 131	14 969	10 843
Tilleggsinfo STS	1 350	0	0	0
Tilleggsinfo SST	999	1 343	1 239	1 027
Tilleggsinfo Lønsstatistikk	28 551	29 796	32 248	30 744
Tilleggsinfo Sjukefråvereregisteret	3 083	2 312	2 760	2 783
Sjølvmeldingsregisteret, primærnæringane	52 384	46 199	50 757	52 527
Sjølvmeldingsregisteret, andre næringar	109 616	111 801	115 243	126 473
Vernepliktsregisteret/Siviltjenesteregisteret	6 346	5 970	4 362	5 159

Kilde: Arbeidsmarknadsstatus

Både intervjudata og registerdata inneholder flere feilkilder i registreringen av yrkesaktivitet, en del av disse er omtalt i de tidligere rapportene. Avgrensningen av lavinntektsusholdninger er den samme som i inntektsstatistikken, både når det gjelder hvilke personer som inngår i husholdningen og inntektsgrensene for lavinntekt (se boks). Registreringen av husholdninger er i mange tilfeller forskjellig i de to datakildene. Selv om en også i intervjudataene nytter inntekt koblet til fra inntektsregister kan forskjeller i husholdning virke inn på avgrensningen av lavinntektsgruppen. Én fordel ved å avgrense lavinntektsusholdninger som i inntektsstatistikken er at den registrerer husholdningen ved utgangen av året, mens husholdningen i intervju registreres på intervjutidspunktet, altså noen måneder etter årsskiftet. Denne avgrensningen gir altså et bedre samsvar mellom husholdning, årsinntekt og yrkesaktivitet i kalenderåret.

Definisjon av lavinntektsusholdninger

En person tilhører lavinntektsgruppen hvis husholdningens samlede inntekt etter skatt per forbruksenhet er lavere enn 60 prosent av medianinntekten. Medianinntekten er midtpunktet i fordelingen av husholdninger etter ekvivalentinntekt. Ekvivalentinntekten er husholdningens inntekt etter skatt delt med antallet forbruksenheter i husholdningen. Husholdningens samlede inntekt omfatter både skattepliktige og ikke skattepliktige inntekter, f.eks. sosialhjelp, bostøtte fra Husbanken, stipend fra Statens lånekasse (lån fra Statens lånekasse regnes derimot ikke som inntekt). Opplysningene om inntekt er basert på de samme registrene som ligger til grunn for inntekts- og formuesstatistikken for husholdninger, først og fremst Skattedirektoratets register (for ulike definisjoner av lavinntekt se Normann 2009).

Grunnen til at vi bruker ekvivalentinntekt, altså deler husholdningens inntekt med antallet forbruksenheter er at store husholdninger nødvendigvis må ha større forbruksutgift for å opprettholde en bestemt standard enn en liten husholdning. Antallet forbruksenheter i en husholdning beregnes etter den såkalte modifiserte OECD skala som også benyttes av Eurostat. Hvert medlem av husholdningen tildeles en vekt, første voksne får vekt 1, andre voksne vekt 0,5, mens barn 0-15 år tildeles vekt 0,3.

Datagrunnlaget er personer som svarte i EU-SILC 2007-2009 med tilkoblede opplysninger fra FD-trygd. I alt svarte 8 287 personer i de tre årgangene av EU-SILC. En stor del har svart på intervjuet i mer enn ett av de tre årene 2007-2009.

EU-SILC inneholder opplysninger om yrkesaktivitet i kalenderåret for alle voksne i husholdningen. Vi har valgt å begrense oss til opplysningene om yrkesaktivitet fra den intervjuede person. Opplysningene om yrkesaktivitet skal i utgangspunktet fås gjennom intervju med personen de gjelder. Men det viser seg at opplysningene i mange tilfeller blir gitt av den uttrukne person og ikke av personen de gjelder. Kvaliteten av disse opplysningene er derfor mer usikre, og av den grunn har vi valgt å begrense oss til opplysningene om den intervjuede (den uttrukne person).

1.3. Nærmere om datakildene for yrkesaktivitet

Intervjuopplysningene om yrkesaktivitet er ikke presise. De forteller hvorvidt yrkesaktivitet er regnet som hovedaktivitet i en måned. Dette krever at personen har arbeidet minst 15 timer i minst to av månedens uker. Sykdom og permisjon regnes som yrkesaktivitet. Familiearbeidere regnes som ansatte i denne sammenheng.

Intervjuet skiller mellom heltids- og deltidsarbeid, men har ikke opplysninger verken om antallet uker med arbeid i løpet av måneden eller om ukentlig arbeidstid. Grove opplysninger av typen om personen har vært yrkesaktiv i løpet av året kan imidlertid anses for å gi pålitelige minimumstall. Grunnen til at det er minimumstall er at en del av dem som oppgir annen hovedaktivitet enn yrkesaktiv likevel kan ha hatt arbeid. Det gjelder for eksempel de som oppgir pensjon som hovedaktivitet, og i enda større grad de som oppgir studier som hovedaktivitet. For disse gruppene tyder mye også på at eventuell yrkesaktivitet ikke i særlig grad blir prioritert. Det er grunnen til at vi i den senere analysen holder personer i alderen 67 år og over og helårs studenter utenfor.

En sentral del av analysen er sammenligning av antallet arbeidede timer per år i de to datakildene. Dette er særlig problematisk på grunnlag av intervjudata. Dels har vi ikke opplysninger om antallet uker hver måned med yrkesaktivitet. Dels kjenner vi ikke antall arbeidstimer per uke. Vi har likevel beregnet antallet arbeidstimer per år. Vi har da antatt at de som oppgir yrkesaktivitet på heltid i en måned har arbeidet 4,33 uker á 37,5 timer. For dem som oppgir yrkesaktivitet på deltid har vi som hovedtilnærming beregnet deltidsprosenten for personer i lavinntektsgruppen og befolkningen ellers som arbeider både ifølge EU-SILC og register. Vi har antatt at personer som bare arbeider ifølge EU-SILC har samme deltidsprosent som personer som arbeider ifølge begge kildene. I lavinntektsgruppen er deltidsprosenten nær 50 prosent, mens den i befolkningen ellers er om lag 63 prosent.

Opplysningene om yrkesaktivitet i FD-trygd er mer presise (det betyr imidlertid ikke at de nødvendigvis er mer korrekte). Opplysningene om yrkesaktivitet baserer seg på opplysninger om lønnstakerforhold med nøyaktig start- og stoppdato, og opplysninger om arbeidstid. Et lønnstakerforhold er et sammenhengende arbeidsforhold hos en arbeidsgiver. Dersom arbeidstiden er endret i et sammenhengende arbeidsforhold betraktes det likevel som ett arbeidsforhold. Dersom det blir ny arbeidsgiver vil det framstå som to arbeidsforhold selv om arbeidsplass og – oppgaver er de samme. FD-trygd inneholder arbeidstid per uke for arbeidsforholdet. Dersom arbeidstiden endres i et arbeidsforhold regnes det et gjennomsnitt for arbeidstiden i hele arbeidsforholdet. Arbeidstiden som oppgis er avtalt arbeidstid der hvor dette er avtalt, ellers gjennomsnittlig arbeidstid.

På dette grunnlag er det mulig å regne ut et ganske presist mål for antallet arbeidstimer per år. Et problem i registerstatistikken er start-, og kanskje særlig, stoppdato for arbeidsforholdet. For mer kortvarige arbeidsforhold er det indikasjoner på at lengden på arbeidsforholdet er feil, at en for eksempel kan sette sluttdatoen til 31.12 istedenfor den aktuelle. I en pilot er det gjort et forsøk på å knytte registeropplysninger om lønn til opplysningene om yrkesaktivitet i Arbeidskraftundersøkelsen. En viktig konklusjon er at det fungerte best for menn i fulltidsarbeid (Bråthen 2004). Det avspeiler antagelig at registreringen av lengden på arbeidsforhold har mangler for personer med flere kortvarige arbeidstilfeller, noe som er ganske utbredt i lavinntektsgruppen. Vi regner derfor med at et viktig skille i

sammenligningen av yrkesaktivitet fra de to kildene er mellom personer som er fulltidsarbeidende med én jobb og personer med flere småjobber.

Det beregnede antallet arbeidstimer per år er ikke det samme som antallet arbeidete timer. Det beregnede antallet arbeidstimer omfatter både feriedager, helligdager og sykedager. I den grad disse "arbeidsfrie" dager kompenseres lønnsmessig er dette uproblematisk i vår analyse.

På grunnlag av intervjudata beregner vi andelen som er yrkesaktive i løpet av kalenderåret. Det samme kan vi gjøre på grunnlag av FD-trygd. Her er problemet med at andre aktiviteter kan "dekke over" yrkesaktivitet mindre. En kan ikke se bort fra at enkelte som i intervju oppgir at de er studenter og pensjonister likevel arbeider. For å redusere dette problemet utelater vi helårs studenter og personer over 66 år. Det er også et problem at ikke all yrkesaktivitet regnes med. Som vi så ovenfor regnes ikke arbeid som selvstendig næringsdrivende med og heller ikke freelancearbeid og arbeid som oppdragstaker. Derfor vil vi i sammenligningen av yrkesaktivitet i de to datakildene holde dem som i intervju oppgir at de er selvstendige utenfor.

2. Yrkesaktivitet ifølge intervju og register

2.1. Intervju viser høyere yrkesaktivitet i lavinntektsgruppen enn register

Basert på de sammenkoblede opplysninger fra register og intervju finner vi at andelen personer i lavinntektshusholdninger som er yrkesaktive i løpet av kalenderåret er høyere ifølge intervju enn ifølge register. Det gjelder for personer under pensjonsalder som ikke er selvstendig næringsdrivende eller helårs studenter. Forskjellen var særlig stor i 2007 da andelen yrkesaktive ifølge intervju var 70 prosent, mot bare 52 prosent basert på register for de samme personene. Også i 2006 var forskjellen stor, henholdsvis 65 og 49 prosent (Tabell 2.1). Som tidligere nevnt må vi anta at tallene fra EU-SILC er minimumstall. Imidlertid har vi også sett at heller ikke registeret omfatter all yrkesaktivitet.

Tabell 2.1. Andelen yrkesaktive i kalenderåret ifølge EU-SILC og FD-trygd for personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent

	Personer i lavinntektshushold	Personer i befolkningen ellers
2006		
Ifølge EU-SILC	65	86
Ifølge FD-trygd	49	81
Antall personer	275	4 177
2007		
Ifølge EU-SILC	70	87
Ifølge FD-trygd	52	82
Antall personer	253	3 857
2008		
Ifølge EU-SILC	65	87
Ifølge FD-trygd	51	83
Antall personer	258	3 767

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Enda større forskjeller finner vi for beregnede arbeidstimer. Når vi holder personer 67 år og over, selvstendig næringsdrivende og helårs studenter utenfor er antallet beregnede arbeidstimer per år for personer i lavinntektshusholdninger betydelig større basert på intervju enn basert på register. I 2007 var tallene fra intervju om lag 65 prosent høyere, i 2006 og 2008 om lag 80 prosent høyere enn tallene fra register (Tabell 2.2). For befolkningen ellers er forskjellene langt mindre. Her er antallet årsarbeidstimer basert på intervju om lag 8 prosent høyere enn basert på register. Selv de absolutte forskjellene i timetall er langt mindre i befolkningen ellers.

Tabell 2.2. Beregnet antall arbeidstimer i EU-SILC og FD-trygd for personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Timer

Antall arbeidstimer	Personer i lavinntektskushold	Personer i befolkningen ellers
2006		
Fra EU-SILC ¹	806	1 512
Fra FD-trygd	461	1 329
2007		
Fra EU-SILC ¹	898	1 512
Fra FD-trygd	539	1 362
2008		
Fra EU-SILC ¹	831	1 535
Fra FD-trygd	461	1 401

¹ Tar utgangspunkt i en deltidsprosent i lavinntektsgruppen på 49,1 prosent i 2006, 51,6 prosent i 2007 og 48,2 prosent i 2008. For de uten lavinntekt er beregnet deltidsprosent 64,0 prosent i 2006, 61,9 prosent i 2007 og 62,3 prosent i 2008.

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

2.2. Yrkesaktive i intervju, men ikke i register betyr mest for forskjellen i omfanget av yrkesaktivitet

Det første spørsmålet vi skal reise er hva det betyr for omfanget av yrkesaktiviteten at det er flere yrkesaktive ifølge intervju, og hvor mye det betyr at personer som er yrkesaktive både ifølge intervju og register arbeider mer ifølge intervju.

Tabell 2.3 viser at det er ganske få i lavinntektsgruppen som er inaktive ifølge intervju, men aktive ifølge register. Dette er stort sett personer som oppgir at de er arbeidsledig, inaktiv eller vernepliktig/sivilarbeider. I hvert av årene 2006-2008 er det om lag 50 personer som har svart på EU-SILC som er yrkesaktive ifølge intervjuet, men ikke ifølge register. Av disse oppgir vel 30 personer i hvert av de tre årene at de var ansatt alle årets 12 måneder, eller om lag to tredeler av dem som var aktive ifølge intervju, men ikke ifølge register. Det er altså ikke slik at de som er aktive ifølge intervju, men ikke ifølge register stort sett har småjobber.

Tabell 2.3. Antallet yrkesaktive i kalenderåret ifølge EU-SILC og FD-trygd. Personer 16-66 år med lavinntekt som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Antall personer

EU-SILC	FD-trygd	
	Inaktiv	Yrkesaktiv
2006		
Inaktiv	90	4
Yrkesaktiv	48	133
2007		
Inaktiv	68	6
Yrkesaktiv	51	129
2008		
Inaktiv	78	10
Yrkesaktiv	46	124

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Tabell 2.4 viser at det samlede antallet beregnede arbeidstimer i 2006 for personer i lavinntektsgruppen som hadde svart på intervju var nesten 140 000 større enn det antallet beregnede arbeidstimer som registeret viser. Vel 93 000 av disse timene (66 prosent) skyldes at det er personer som er yrkesaktive ifølge intervju, men ikke ifølge register. Forskjellen i timetall for personer som er yrkesaktive ifølge begge kilder bidrar bare med om lag 48 000 timer. Dette selv om antallet personer i denne gruppen er nesten tre ganger så stort som antallet som er yrkesaktive ifølge EU-SILC, men ikke ifølge FD-trygd. Hovedårsaken til høyere timetall i lavinntektsgruppen ifølge intervju synes altså å være at en del personer er yrkesaktive i intervju, men ikke i register. I alle årene 2006-2008 utgjør antallet beregnede arbeidstimer i året for personer som er yrkesaktive ifølge EU-SILC, men ikke ifølge FD-trygd nesten to tredeler av forskjellen i samlet antall arbeidstimer ifølge EU-SILC og FD-trygd, minst i 2008 (59 prosent).

Tabell 2.4. Samlet antall arbeidstimer ifølge EU-SILC og FD-trygd for personer som svarte på intervju. Personer 16-66 år med lavinntekt som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Timer

Antall arbeidstimer	Inaktiv ifølge EU-SILC		Yrkesaktiv ifølge EU-SILC		Samlet antall arbeidstimer
	Inaktiv ifølge FD-trygd	Yrkesaktiv ifølge FD-trygd	Inaktiv ifølge FD-trygd	Yrkesaktiv ifølge FD-trygd	
2006					
EU-SILC ¹	0	0	93 487	229 412	322 899
FD-trygd	0	2 954	0	181 463	184 417
Differanse					138 482
2007					
EU-SILC ¹	0	0	96 244	261 631	357 875
FD-trygd	0	5 910	0	208 749	214 659
Differanse					143 216
2008					
EU-SILC ¹	0	0	103 305	259 559	362 864
FD-trygd	0	8 155	0	193 279	201 434
Differanse					161 430

¹ Tar utgangspunkt i en deltidsprosent i lavinntektsgruppen på 49,1 prosent i 2006, 51,6 prosent i 2007 og 48,2 prosent i 2008. For de uten lavinntekt er beregnet deltidsprosent 64,0 prosent i 2006, 61,9 prosent i 2007 og 62,3 prosent i 2008. Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

2.3. Intervju viser lengst arbeidstid i året for personer som er yrkesaktive i både register og intervju

Vi skal nå se på personer som er yrkesaktive ifølge både EU-SILC og FD-trygd. En mulig grunn til avvik i timetallet ifølge de to kildene er at vi ikke kjenner deltidsprosenten i EU-SILC. Er deltidsprosenten satt for høyt vil også det beregnede timetallet i EU-SILC bli for høyt. Men dersom de fleste oppgir å arbeide heltid vil antagelsen om deltidsprosent ha mindre betydning enn hvis antallet som arbeider heltid er lavt.

I 2008 finner vi at blant personer som er yrkesaktive både ifølge intervju og ifølge register er to tredeler av månedene i arbeid måneder der det ifølge intervju arbeides heltid. Anslaget for deltidsprosenten er altså av begrenset betydning.

For personer som er yrkesaktive ifølge begge kilder har vi dessuten muligheten til å beregne deltidsandelen ifølge register. For personer som arbeider deltid ifølge intervju har vi beregnet gjennomsnittlig ukentlig arbeidstid ifølge registeropplysningene og beregnet deltidsprosenten som andel av en ukentlig arbeidstid på 37,5 timer. Vi kan strengt tatt ikke vite om dette er deltidsprosenten vi ville fått dersom personene i intervjuet hadde oppgitt nøyaktig timetall. Men retningen i avviket mellom arbeidstid ifølge register og intervju er at den siste er størst. Det virker derfor mest sannsynlig at den deltidsprosenten vi har beregnet er et minimums-anslag.

For personer som er yrkesaktive ifølge både register og intervju er det mulig å studere samsvaret mellom de to kildene. Tabell 2.5 viser at det i lavinntektsgruppen er en betydelig forskjell mellom de to kildene for denne gruppen. Ifølge EU-SILC arbeidet de i lavinntektsgruppen om lag 300 timer mer enn ifølge FD-trygd, eller vel 30 prosent mer.

I EU-SILC oppgir en bare om en arbeider heltid eller deltid for hver måned i kalenderåret. For å beregne timer må vi derfor forutsette hvor mange timer i måneden deltid svarer til. I tabell 2.5 har vi brukt den beregnede deltidsprosent som er beskrevet ovenfor når vi beregner arbeidstiden for personer som arbeider deltid ifølge intervju.

I lavinntektsgruppen bli timetallet ifølge EU-SILC da estimert til 1 265 timer i 2008, og til 1 773 timer i befolkningen ellers. Estimert for antall arbeidete timer i lavinntektsgruppen ifølge FD-trygd er 949 timer. I 2007 er timetallene i lavinntektsgruppen fra intervju og register henholdsvis 1 319 og 1 052 og i 2006 henholdsvis 1 206 og 954.

I befolkningen ellers er avviket mellom de to kildene vesentlig mindre. Istedenfor at avviket er om lag 300 timer, er det i befolkningen ellers i underkant av 100 timer, minst i 2008 (70 timer).

Tabell 2.5. Gjennomsnittlig antall arbeidstimer i året for personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter, og som er yrkesaktive ifølge både FD-trygd og EU-SILC etter lavinntektsstatus. 2008. Timer

Antall arbeidstimer	Personer i lavinntektshushold	Personer i befolkningen ellers
2006		
FD-trygd	954	1 670
EU-SILC ¹	1 206	1 765
Antall personer	133	3 315
2007		
FD-trygd.....	1 052	1 685
EU-SILC ¹	1 319	1 760
Antall personer	129	3 124
2008		
FD-trygd.....	949	1 703
EU-SILC ¹	1 265	1 773
Antall personer	124	3 091

¹ Tar utgangspunkt i en deltidsprosent i lavinntektsgruppen på 49,1 prosent i 2006, 51,6 prosent i 2007 og 48,2 prosent i 2008. For de uten lavinntekt er beregnet deltidsprosent 64,0 prosent i 2006, 61,9 prosent i 2007 og 62,3 prosent i 2008. Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

2.4. Dårligst samsvar i antall måneder med yrkesaktivitet for personer som er yrkesaktive i intervju, men ikke i register

Som en tilnærming til å analysere samsvaret mellom de to kildene skal vi bruke antallet måneder der opplysningene om yrkesaktivitet samsvarer. For FD-trygd har vi for hvert arbeidsforhold oppgitt start- og stoppdato. For at vi skal regne en person som yrkesaktiv i en måned krever vi som i EU-SILC at personen skal ha vært sysselsatt minst halvparten av måneden.

For personer som ikke er yrkesaktive ifølge noen av de to kildene er naturligvis samsvaret perfekt. Tabell 2.6 viser samsvaret for personer som er yrkesaktive ifølge minst en av de to kildene. For alle disse er det i 2008 samsvar for 61 prosent av månedene. For personer som er yrkesaktive ifølge FD-trygd, men ikke ifølge EU-SILC er det samsvar for vel halvparten av månedene, i 2007 nesten 60 prosent. Det betyr at i vel halvparten av månedene er disse personene heller ikke yrkesaktive ifølge FD-trygd. For personer som ikke er sysselsatt ifølge FD-trygd, men ifølge EU-SILC er det bare sammenfall i yrkesaktivitet i om lag 20 prosent av månedene. Siden disse personene ifølge FD-trygd ikke er yrkesaktive i noen av månedene betyr det at i 20 prosent av månedene er personene heller ikke yrkesaktive ifølge EU-SILC. Disse personene er altså yrkesaktive i flertallet av månedene ifølge EU-SILC. For personer som er yrkesaktive ifølge begge kilder er samsvaret størst, om lag 77 prosent. Samsvaret kan her både bety at begge kilder viser at personen er yrkesaktiv eller begge kilder viser at personen ikke er yrkesaktiv.

Tabell 2.6. Andel måneder med sammenfallende opplysninger om yrkesaktivitet i EU-SILC og FD-trygd for personer med lavinntekt 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter og som er yrkesaktive ifølge minst en av kildene. 2006-2008. Prosent

	Sysselsatt ifølge FD-trygd, men ikke ifølge EU-SILC	Ikke sysselsatt ifølge FD-trygd, men ifølge EU-SILC	Sysselsatt i begge kilder
2006			
Andel måneder med sammenfall	63	18	78
Antall måneder	72	576	1 608
2007			
Andel måneder med sammenfall	58	22	76
Antall måneder	72	624	1 560
2008			
Andel måneder med sammenfall	51	20	77
Antall måneder	120	552	1 488

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

3. Personer som er yrkesaktive ifølge både intervju og register

3.1. Dårligst samsvar i måneder med yrkesaktivitet blant personer som arbeider få timer i året

Det fremgår klart av tabell 3.1 at dårlig samsvar mellom de to kildene blant dem som er yrkesaktive ifølge begge kilder først og fremst er et problem blant personer med lav yrkesaktivitet. Blant dem som arbeider mindre enn 500 timer ifølge FD-trygd er det bare om lag 60 prosent av månedene der begge kilder oppgir yrkesaktivitet eller begge oppgir inaktivitet. For de som arbeider mer enn 1500 timer i året ifølge register er det nesten 100 prosent samsvar.

Det er også klart at en finner det største avviket mellom de to kildene i årlig antall arbeidstimer blant dem som ifølge FD-trygd er minst yrkesaktive. De som arbeider mindre enn 500 timer ifølge register arbeider nesten 700 timer mer ifølge intervju (henholdsvis 286 og 951 timer i året). De som arbeider 500-949 timer i året ifølge register arbeider om lag 400 timer mer ifølge intervju. Blant dem som arbeider 1 500 timer eller mer ifølge register er årsarbeidstiden noe høyere ifølge register enn ifølge intervju. Det har sammenheng med at vi har estimert arbeidstiden ifølge EU-SILC for heltidsarbeid i 12 måneder til 1 949 timer. Ingen har altså flere timer enn dette. Ifølge register er det 11 personer i lavinnteksgruppen som arbeider mer enn 2000 timer i året i årene 2006 - 2008. Det trekker gjennomsnittet kraftig opp i denne gruppen.

Tabell 3.1. Andel med sammenfallene registrering av yrkesaktivitet i EU-SILC og FD-trygd og gjennomsnittlig antall arbeidstimer i året for personer 16-66 år i lavinnteksgruppen som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter og som er yrkesaktive ifølge både FD-trygd og EU-SILC. 2008. Prosent og timer

	Arbeidstimer i året ifølge FD-trygd					Alle
	1-499	500-949	950-1499	1500-1939	1940+	
2006						
Andel måneder med sammenfall ..	66	82	81	99	85	78
Arbeidstimer ifølge FD-trygd	307	717	1 167	:	2 098	954
Arbeidstimer ifølge EU-SILC ¹	939	1 134	1 301	:	1 593	1 206
Antall personer	45	34	23	6	25	133
2007						
Andel måneder med sammenfall ..	54	67	86	91	97	76
Arbeidstimer ifølge FD-trygd	263	695	1 154	:	2 066	1 052
Arbeidstimer ifølge EU-SILC ¹	956	1 163	1 291	:	1 841	1 319
Antall personer	32	33	24	11	29	129
2008						
Andel måneder med sammenfall ..	60	75	84	95	100	77
Arbeidstimer ifølge FD-trygd	287	675	1 148	:	:	946
Arbeidstimer ifølge EU-SILC ¹	1 003	1 100	1 193	:	:	1 236
Antall personer	42	25	27	13	17	124
2006-2008						
Arbeidstimer ifølge FD-trygd	298	697	1 155	1 745	2 071	983
Arbeidstimer ifølge EU-SILC ¹	962	1 127	1 239	1 673	1 782	1 256
Antall personer	119	92	74	30	71	386

¹ Tar utgangspunkt i en deltidsprosent i lavinnteksgruppen på 49,1 prosent i 2006, 51,6 prosent i 2007 og 48,2 prosent i 2008. For de uten lavinntekt er beregnet deltidsprosent 64,0 prosent i 2006, 61,9 prosent i 2007 og 62,3 prosent i 2008. Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Lavinnteksgruppen arbeider nesten en firedel av alle måneder ifølge bare en av kildene, enten intervju eller register. I 15 prosent av månedene arbeider de bare ifølge EU-SILC, og i om lag 8 prosent av månedene bare ifølge FD-trygd (tabell 3.2). Blant personer som arbeider mindre enn 500 timer i året er det langt flere måneder med yrkesaktivitet ifølge EU-SILC enn ifølge FD-trygd. I denne gruppen er det yrkesaktivitet i om lag 30 prosent av alle måneder bare ifølge SILC, minst var andelen i 2006 (28 prosent) og størst var den i 2007 (35 prosent) I 2008 var det 9 prosent av alle måneder der det bare er yrkesaktivitet ifølge FD-trygd, litt mer i 2007 (11 prosent) og litt mindre i 2006 (6 prosent).

For personer som arbeider mellom 500 og 1 500 timer i året var det langt mindre forskjell på andelen måneder med yrkesaktivitet bare ifølge EU-SILC og bare ifølge FD-trygd. I 2008 var andelen omtrent lik, 12 og 13 prosent for dem som arbeidet 500-949 timer i året og helt lik (8 prosent) for dem som arbeidet 950-1 499 timer. Det var noe større forskjell i andel som bare arbeidet ifølge EU-SILC og andel som bare arbeidet ifølge FD-trygd i 2007 og særlig i 2006. For personer som arbeider 1 500 timer eller mer i året er andelen som arbeider i en måned ifølge begge kilder svært nær 100 prosent, og det er liten forskjell på andelen måneder som bare registreres i EU-SILC eller FD-trygd.

Konklusjonen er altså at samsvaret mellom EU-SILC og FD-trygd når det gjelder om personen var yrkesaktiv den enkelte måned er best for de som ifølge FD-trygd arbeider mesteparten av året. Samsvaret er relativt dårlig for personer med en årsarbeidstid under 500 timer der det er avvik for om lag 40 prosent av månedene.

Tabell 3.2. Måneder med yrkesaktivitet for personer i lavinntektsgruppen som er yrkesaktive ifølge både EU-SILC og FD-trygd. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige eller helårs studenter. 2006-2008. Prosent og antall måneder

	Antall måneder				Prosent av måneder			
	Måneder med yrkesaktivitet ifølge begge kilder	Måneder med yrkesaktivitet ifølge EU-SILC, men ikke FD-trygd	Måneder med yrkesaktivitet ifølge FD-trygd, men ikke EU-SILC	Måneder med yrkesaktivitet	Måneder med yrkesaktivitet ifølge begge kilder	Måneder med yrkesaktivitet ifølge EU-SILC, men ikke FD-trygd	Måneder med yrkesaktivitet ifølge FD-trygd, men ikke EU-SILC	Måneder med yrkesaktivitet
2006								
Alle	1 252	239	117	1 608	78	15	7	100
0-499	355	153	32	540	66	28	6	100
500-949	336	54	18	408	82	13	4	100
950-1499 ..	234	20	34	288	81	7	12	100
1500-1939	71	1	0	72	99	1	0	100
1940+	356	11	33	400	89	3	8	100
2007								
Alle	1 187	238	135	1 560	76	15	9	100
0-499	206	136	42	384	54	35	11	100
500-949	267	72	57	396	67	18	14	100
950-1499 ..	257	24	19	300	86	8	6	100
1500-1939	120	6	6	132	91	5	5	100
1940+	337	0	11	348	97	0	3	100
2008								
Alle	1 150	219	119	1 488	77	15	8	100
0-499	302	156	46	504	60	31	9	100
500-949	224	36	40	300	75	12	13	100
950-1499 ..	272	26	26	324	84	8	8	100
1500-1939	148	1	7	156	95	1	5	100
1940+	204	0	0	204	100	0	0	100

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

3.2. Nesten alle måneder med yrkesaktivitet i register, men ikke intervju, skyldes at utdanning regnes som hovedaktivitet

Vi skal nå se nærmere på hvordan avviket mellom de to kildene i måneder med yrkesaktivitet oppstår. Mye kan tyde på at i de månedene der det er yrkesaktivitet ifølge EU-SILC, men ikke ifølge FD-trygd, så gjelder det småjobber. I 2008 gjelder det 219 måneder, eller 15 prosent av alle måneder for personer som er yrkesaktive ifølge begge kilder. Dette er overveiende småjobber. I 2008 var vel 70 prosent av de 219 månedene fra personer som arbeidet tre måneder eller mindre, i 2006 og 2007 gjaldt det om lag 60 prosent. Alle de tre årene var vel seks av syv måneder fra personer som arbeidet 6 måneder eller mindre og under 5 prosent fra personer som arbeidet mer enn 9 måneder. En mulig forklaring på avviket mellom de to datakildene er at sysselsettingsregisteret ikke omfatter freelancejobber eller jobber som "oppdragstaker".

Vi har som tidligere nevnt ikke opplysninger om de enkelte arbeidstilfellene i EU-SILC. Vi har altså ikke mulighet for å undersøke varighet av arbeidsforhold hos den enkelte arbeidsgiver. Vi har heller ikke nøyaktige opplysninger om ukentlig arbeidstid, bare om arbeidet den enkelte måned er hovedsakelig heltid eller deltid. Fra FD-trygd foreligger det naturligvis ingen opplysninger om disse jobbene. I 2007 og 2008 var 54 prosent av månedene der det bare var aktivitet ifølge EU-SILC måneder der personen arbeidet deltid. I 2006 gjaldt det bare 39 prosent. Det er vanskelig å avgjøre om dette tyder på at jobbene er freelancejobber som normalt ikke blir registrert i sysselsettingsregisteret, men det er i tilfelle freelancejobber der halvparten (i 2006 mer enn halvparten) er på heltid.

Når det gjelder måneder med yrkesaktivitet ifølge FD-trygd, men ikke ifølge EU-SILC, har vi flere muligheter. Dels har vi opplysninger om det enkelte arbeidstilfelle med start- og stopptidspunkt og ukentlig arbeidstid, dels foreligger det opplysninger om hovedaktivitet i den enkelte måned fra EU-SILC. Personer kan oppgi at deres hovedaktivitet i måneden er studier selv om de også arbeider. Noen kan også oppgi uføre- eller alderspensjon som "hovedaktivitet" selv om de har noe arbeid. Vi skal undersøke slike forklaringer på de manglende overensstemmelser mellom de to kildene.

Dernest skal vi se på de få tilfellene der personen arbeider i en måned ifølge FD-trygd, men ikke ifølge EU-SILC. I 2008 er det 129 slike måneder, eller 8 prosent av alle måneder for personer som er yrkesaktive ifølge begge kilder. Andelen var om lag den samme i 2006 og 2007. I 89 prosent av disse månedene oppgir personen i EU-SILC i 2008 at hovedaktiviteten er utdanning. I 9 prosent av månedene oppgis hovedaktiviteten å være arbeidsledig, og i de resterende er hovedaktiviteten 'inaktivitet'.

I 2006 og 2007 var andelen av månedene der personen i EU-SILC oppgav at hovedaktiviteten var utdanning noe lavere, henholdsvis 66 og 72 prosent. Andelen av månedene der arbeidsledighet ble oppgitt som hovedaktivitet var 15 prosent i 2006 og 6 prosent i 2007. I 2007 var uførhet oppgitt som hovedaktivitet i 4 prosent av månedene. I resten av månedene var inaktivitet hovedaktivitet.

Det er altså klart at den overveiende grunn til uoverensstemmelse mellom intervju og register her er uklarhet i hva som er hovedaktivitet, utdanning eller arbeid. Det er rimelig å anta at det dreier seg om personer som har arbeid ved siden av utdanning. Når en beregner arbeidstimer i EU-SILC vil det derfor være rimelig å anta at det er FD-trygd som gir det riktige bildet av antallet arbeidete timer i de månedene der hovedaktivitet ifølge intervju er utdanning.

De få tilfellene der personen i intervju oppgir arbeidsledighet som hovedaktivitet, mens FD-trygd har registrert arbeid, skal i prinsippet ikke være forenelige. En enkel forklaring kan være at personen i intervju husker feil tidspunkt for når ledigheten inntraff. En annen kan være feilvurdering av når i måneden arbeidsledigheten begynte dersom det var nær midten av måneden. Ifølge EU-SILC skal en oppgi arbeidsledighet i en måned dersom personen har vært arbeidsledig mer enn halvparten av måneden. Overgang til arbeidsledighet i en måned er en såpass fremtredende begivenhet at den lett vil dominere i personens bevissthet, selv om ledigheten rent faktisk gjelder mindre enn halvparten av måneden.

4. Personer som er yrkesaktive i intervju, men ikke i register

Mesteparten av arbeidet ifølge intervju er heltidsarbeid. Til nå har vi sett nærmere på de personene som arbeider både ifølge EU-SILC og FD-trygd. Selv om de arbeider ifølge begge kilder, har vi likevel sett at opplysningene om hvor mye de arbeider ikke nødvendigvis harmonerer. I det følgende skal vi se nærmere på dem som arbeider ifølge den ene kilden, men ikke ifølge den andre. For å se nærmere på dem som ikke arbeider ifølge én av kildene har vi slått sammen tre årganger, altså 2006 til 2008. Dette gjør vi for å minske usikkerheten som oppstår i små grupper som disse.

Først skal vi se på dem som arbeider ifølge EU-SILC, men som ikke er yrkesaktive ifølge register. For dem som kun arbeider ifølge en av kildene kan man ikke sammenligne resultater for timeverk fra de to kildene, slik vi kunne for personer som arbeidet ifølge begge kilder. Vi er interessert i å finne ut hvor mye disse personene arbeider.

Andelen som ikke har arbeidstimer ifølge register, men som selv oppgir at de arbeider i intervjuet, er høyere blant personer med lavinntekt enn blant personer uten lavinntekt. I lavinntektsgruppa er det 19 prosent i årene 2006-2008, mens det er 7 prosent blant dem som ikke har lavinntekt (se tabell 4.1)

Tabell 4.1. Andel som ikke er yrkesaktive i FD-trygd, men som er yrkesaktive ifølge EU-SILC, lavinntekt og ikke-lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent

	Lavinntekt	Ikke-lavinntekt
Ikke yrkesaktiv ifølge FD, men ifølge EU-SILC	19	7
Antall personer	787	11 801

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Fra EU-SILC får vi kun informasjon for hver måned i året om personen arbeider, og hvorvidt de arbeider heltid eller deltid. Tabell 4.2 viser at deltidarbeid er mer vanlig i lavinntektsgruppen enn blant dem som ikke har lavinntekt. Andelen som arbeider deltid hele året er 36 prosent blant dem med lavinntekt og 24 prosent i befolkningen ellers. Denne deltidsandelen i lavinntektsgruppen er den samme som blant dem i lavinntektsgruppen som arbeider ifølge begge kilder (se tabell 4.3). Blant dem som ikke har lavinntekt er deltidsandelen noe større blant dem som arbeider ifølge intervju, men ikke ifølge register (24 prosent) enn blant dem som arbeider ifølge begge kilder (15 prosent). Deltid kan imidlertid innebære alt fra 10-90 prosent, slik at timene man arbeider er vanskelig å beregne. Siden det er en større andel deltidsarbeidende i lavinntektsgruppen vil den antagelsen man gjør i forhold til deltidsprosent få større utslag på beregnede timer enn det gjør for dem som ikke har lavinntekt.

Tabell 4.2. Andelen som oppgir å arbeide deltid, heltid eller en kombinasjon, blant de som arbeider ifølge EU-SILC, men ikke ifølge FD-trygd. Lavinntekt og ikke-lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent

	Lavinntekt og yrkesaktive i EU-SILC, men ikke i FD-trygd	Ikke lavinntekt og yrkesaktive i EU-SILC, men ikke i FD-trygd
Arbeider heltid hele året, prosent	58	74
Arbeider deltid hele året, prosent	36	24
Arbeider både deltid og heltid, prosent	6	2
Antall personer	145	776

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Tabell 4.3. Andelen som oppgir å arbeide deltid, heltid eller en kombinasjon, blant de som arbeider ifølge begge kilder. Lavinntekt og ikke-lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent

	Lavinntekt og yrkesaktive i begge kilder	Ikke lavinntekt og yrkesaktive i begge kilder
Arbeider heltid hele året, prosent	57	82
Arbeider deltid hele året, prosent	36	15
Arbeider både deltid og heltid, prosent	7	3
Antall personer	385	9 529

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Allerede tabell 4.2 antyder at avviket mellom de to kilder ikke først og fremst gjelder småjobber, 58 prosent arbeider heltid hele året. Det betyr at det er en like stor andel i denne gruppen som blant dem som arbeider ifølge begge kilder (se tabell 4.3), der andelen ligger på 57 prosent.

4.1. Lav deltidsandel kan ikke forklare det høye antallet arbeidstimer i året

Vi skal nå forsøke å beregne hvor mange timer disse arbeider. I det følgende prøver vi oss med tre forskjellige scenarioer. Det første tar utgangspunkt i at alle arbeider 25 prosent deltid. I det neste tar vi utgangspunkt i at de arbeider 50 prosent. Det tredje scenarioet bygger på at vi kan beregne deltidsandelen ifølge registeropplysningene siden registeret gir opplysning om gjennomsnittlig arbeidstid per uke. De deltidsarbeidende i lavinnteksgruppen som arbeider ifølge begge kilder, har en deltidsprosent ifølge registeret tilsvarende 48,3 prosent (av 37,5 timers arbeidsuke) i snitt, mens de som ikke har lavinntekt arbeider deltid tilsvarende 62,9 prosent i snitt i 2008. Deltidsprosentene for de to gruppene var på omtrent samme nivå i 2006 og 2007. Det tredje scenarioet tar derfor utgangspunkt i at deltidsprosenten er ulik for dem som har lavinntekt og dem som ikke har lavinntekt og beregner antall timer arbeidet ut fra deres respektive deltidsprosent, og for hvert enkelt år. Deretter slår vi sammen de tre årgangene og finner gjennomsnittlig antall timer.

Tabell 4.4. Beregnet antall timer etter deltidsprosent¹ blant de som arbeider ifølge EU-SILC, men ikke ifølge FD-trygd. Lavinntekt og ikke-lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Timer

	Lavinntekt og yrkesaktive EU-SILC, men ikke FD	Ikke-lavinntekt og yrkesaktive EU-SILC, men ikke FD
Estimert antall timer i året ved 50 % deltid, gjennomsnitt .	1 284	1 516
Estimert antall timer i året ved 25 % deltid, gjennomsnitt .	1 150	1 421
Estimert antall timer i året beregnet ut fra deltidsprosent i register, gjennomsnitt ¹	1 283	1 565
Antall personer	145	776

¹ Tar utgangspunkt i en deltidsprosent i lavinnteksgruppen på 49,1 prosent i 2006, 51,6 prosent i 2007 og 48,2 prosent i 2008. For de uten lavinntekt er beregnet deltidsprosent 64,0 prosent i 2006, 61,9 prosent i 2007 og 62,3 prosent i 2008. Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Ved 25 prosent deltid arbeidet personer i lavinnteksgruppen som ikke er registrert med timer i register 1 150 timer per år i årene 2006-2008 (se tabell 4.4). Antall timer arbeidet i snitt blir omtrent 130 timer høyere, i de tre årene vi ser på, ved en antakelse om at lavinnteksgruppen arbeider 50 prosent deltid og ikke 25 prosent. Blant dem som ikke har lavinntekt ligger snittallene høyere siden de i større grad arbeider heltid enn personer i lavinnteksgruppen.

I det tredje scenarioet blir antall timer arbeidet i lavinnteksgruppen i 2006-2008 1 283 timer i snitt. De som ikke hadde lavinntekt arbeidet 1 565 timer. Hvis vi antar at de som arbeider ifølge intervju, men ikke ifølge FD-trygd har samme deltidsandel som dem som arbeider ifølge begge kilder, arbeider altså både de med og uten lavinntekt et betydelig antall timer i snitt, uavhengig av om vi velger et moderat estimat for deltid (25 prosent), eller regner med at de arbeider like mye deltid som dem som arbeider ifølge begge kilder gjør. I snitt arbeidet de i lavinnteksgruppa mellom 1 150 timer og 1 283 timer i 2008.

Det er altså neppe deltidsarbeid som kan forklare det store avviket mellom antallet timer arbeidet ifølge intervju og register. Det kan være ulike forklaringer på avviket som oppstår mellom de to kildene, og at arbeid ifølge intervjuet ikke fremgår av register. En forklaring er at 'freelancearbeid/arbeid som oppdragstaker' ikke blir registrert i registeret. Andre mulige forklaringer kan være feil i EU-SILC, for eksempel i form av feilerindring. Arbeid som faller utenfor den hvite økonomien blir naturlig nok ikke registrert. Hvilke av disse feilkildene som er mer eller mindre sannsynlige kommer vi tilbake til.

5. Personer som er yrkesaktiv ifølge register, men ikke ifølge intervju

Andelen som ikke er yrkesaktive ifølge intervjuet, men som er det ifølge registeret, er omtrent lik blant personer med lavinntekt som blant personer uten lavinntekt. Den ligger rundt 2 prosent i perioden 2006-2008. I vårt utvalg utgjør denne gruppen svært få personer. 20 stykker i årene 2006-2008, og resultatene for denne gruppen er derfor svært usikre.

At det er få personer som oppgir at de ikke er yrkesaktive i EU-SILC, men som er det ifølge register kan ha sammenheng med hvordan vi definerer hovedaktivitet i intervjuet. Yrkesaktivitet regnes som hovedaktivitet dersom personene har arbeidet minst 15 timer i minst to av ukene den enkelte måned. Kan det være at disse personene arbeider få timer? Det kan se slik ut. De arbeider i snitt 568 timer i snitt i treårsperioden 2006-2008. Dette er betydelig mindre enn dem som er yrkesaktive i begge kilder.

I EU-SILC er det spurt om hva den enkelte hovedsakelig regner seg som på intervjutidspunktet: yrkesaktiv, arbeidsledig, student osv (se tabell 5.1). Ifølge dette spørsmålet regner kun 1 person seg som yrkesaktiv, de fleste oppgir at de er student eller arbeidsufør.

Tabell 5.1. Selvdefinert status blant de som er yrkesaktive i FD-trygd, men ikke i EU-SILC. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Antall personer

	Lavinntekt og yrkesaktive FD, men ikke EU-SILC	Ikke-lavinntekt og yrkesaktive FD, men ikke EU-SILC
Antall personer	20	237
Regner seg som...		0
Yrkesaktiv	1	21
Student eller skoleelev	4	13
Alderspensjonist	2	8
Førtidspensjonist	0	31
Arbeidsufør	4	75
Hjemmearbeidende	1	13
Arbeidsledig	0	6
Vernepliktig	1	12
Annet	2	9
Missing	5	49

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Hvis vi ser nærmere på hvilken hovedaktivitet de oppgir for den enkelte måned er det 5 personer som oppgir at de er arbeidsledige i alle årets 12 måneder, 4 er uføretrygdet, 1 studerer i alle årets 12 måneder (se tabell 5.2). 4 personer har ulik aktivitet i de 12 månedene, dette er studerende som oppgir at de er arbeidsledige eller hjemmearbeidende de resterende månedene i året.

Tabell 5.2. Hovedaktivitet i årets 12 måneder blant personer som er yrkesaktive i FD-trygd, men ikke i EU-SILC. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Antall personer

	Hovedaktivitet
Arbeidsledig	5
Pensjonist	0
Uføretrygdet	4
Skoleelev, student	1
Hjemmearbeidende	4
Annen ikke-yrkesaktiv	2
Delt aktivitet eller uoppgitt	4
Antall personer	20

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

6. Lønnsinntekter i lavinntektsgruppen

Vi har til nå sett på personer som har vært yrkesaktive (her det samme som ansatt) slik det registreres enten i register eller intervju, og har undersøkt overensstemmelsen mellom disse. En tredje måte å registrere arbeid som ansatt er om de har lønnsinntekt. Når det gjelder forholdet mellom yrkesaktivitet ifølge register og lønnsinntekt er det flere momenter å ta hensyn til. Vi har allerede nevnt at registeret ikke omfatter alt lønnsarbeid, spesielt at freelancejobber ikke inngår. Arbeidet må også være av et visst omfang for å bli registrert i register. Vi må derfor vente at en del personer har lønnsinntekt selv om de ikke er ansatt ifølge register. En annen grunn til dette er at lønnsinntekten kan komme fra arbeid året før. Det kan være feriepengen fra arbeid året før, eller ganske enkelt etterbetaling av lønn eller bonus.

Tabell 6.1 viser at 18 prosent i lavinntektsgruppen har lønnsinntekt selv om de ifølge register over yrkesaktivitet ikke er yrkesaktive. Hvor stor del som skyldes lønn for arbeid året før og hvor stor del som skyldes at ikke all yrkesaktivitet skal inngå i registeret er vanskelig å anslå. Det er altså en stor del av personer i lavinntektshusholdninger som er yrkesaktive enten i registeret eller intervjuet eller i begge kildene, i alt 69 prosent. Vi skal siden se at lønnsinntekten til personer som har lønnsinntekt, men ikke er yrkesaktive ifølge register er ganske liten.

Tabellen viser imidlertid også at samsvaret mellom register og registrert lønnsinntekt er langt bedre i befolkningen ellers enn i lavinntektsgruppen. Det har antagelig sammenheng med at personer i lavinntektshusholdninger er mer marginale på arbeidsmarkedet. Det er flere som går fra yrkesaktiv ett år til ikke-yrkesaktiv neste år (feriepengen), og det er flere med småjobber.

Tabellen viser også at det er litt bedre samsvar mellom yrkesaktivitet ifølge intervju og registrert lønnsinntekt enn mellom registrert lønnsinntekt og registrert yrkesaktivitet. Det er 12 prosent som har lønnsinntekt, men som ikke er yrkesaktive ifølge intervju, mens det er 18 prosent som har lønnsinntekt, men ikke er yrkesaktive ifølge register over yrkesaktivitet. Her må vi huske at yrkesaktivitet ifølge intervju forutsetter at personen i en måned er yrkesaktiv mer enn halvparten av måneden. En person kan altså ha småjobber uten at dette blir registrert som yrkesaktivitet ifølge intervju. Noe av forklaringen kan naturligvis også være at lønnsinntekten stammer fra arbeid utført året før.

Tabell 6.1. Personer etter om de har lønnsinntekt og om de er yrkesaktive ifølge register eller intervju. Personer med og uten lavinntekt 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2008. Prosent

	Ingen lønnsinntekt		Har lønnsinntekt		I alt
	Ikke yrkesaktiv ifølge register	Yrkesaktiv ifølge register	Ikke yrkesaktiv ifølge register	Yrkesaktiv ifølge register	
Lavinntekt	31	0	18	51	100
Befolkningen ellers	9	0	8	83	100

	Ikke yrkesaktiv ifølge intervju		Ikke yrkesaktiv ifølge intervju		I alt
	Yrkesaktiv ifølge intervju	Yrkesaktiv ifølge intervju	Yrkesaktiv ifølge intervju	Yrkesaktiv ifølge intervju	
Lavinntekt	23	8	12	57	100
Befolkningen ellers	8	2	5	86	100

Kilde: EU-SILC 2009 og FD-trygd 2008

6.1. Mange arbeider mye uten registrert lønnsinntekt

Hvordan samsvarer opplysningene om lønnsinntekt med opplysningene om antallet arbeidstimer ifølge intervjuet i EU-SILC og ifølge registeret FD-trygd? Tabell 6.2 viser at de som har lønnsinntekt, men ikke er yrkesaktive verken ifølge intervju eller register, har svært lav lønnsinntekt. Dette kan dels være inntekt fra så kortvarige arbeidsforhold at de ikke er registrert i noen av kildene, dels lønnsinntekt fra arbeid året før.

For personer i lavinntektsgruppen som har arbeidet ifølge begge kilder er gjennomsnittlig lønnsinntekt lav, men ikke overraskende lav. Gjennomsnittlig timelønn om en går ut fra arbeidstimer pr år ifølge intervju er om lag 130 kroner, sammenlignet med om lag 220 kroner for dem som ikke tilhører lavinntektsgruppen.

For personer som arbeider ifølge intervju, men ikke ifølge register er lønnsinntekt opplagt for lav sett i forhold til antallet arbeidete timer. Det gjelder vel 18 prosent av lavinntektsgruppen. Slår vi sammen de to gruppene som arbeider ifølge intervju, men ikke ifølge register er den beregnede arbeidstiden pr år i gjennomsnitt 1 286 timer. Det gir en beregnet timelønn på under 30 kroner. Det er altså et opplagt misforhold mellom registrert lønnsinntekt og antallet arbeidstimer. Selv for de 11 prosent som har lønnsinntekt er beregnet timelønn bare vel 50 kroner.

Hva ville lønnsinntekten vært om vi antar at de personene som sier de arbeider ifølge intervjuet, men ikke ifølge register har like høy timelønn som personer i lavinntektsgruppen som arbeider ifølge FD-trygd, altså 165 kroner? Den beregnede lønnsinntekten vil da bli langt høyere enn den vi finner i inntektsregisteret, fra 189 800 kroner per år hvis vi antar at de arbeider 25 prosent deltid, til 211 900 kroner om vi regner med at de arbeider 50 prosent deltid, langt høyere enn lønnsinntekten som er registrert, 36 500 kroner.

Blant de få (2 prosent) som ikke er i lavinntektsgruppen og som er yrkesaktive ifølge FD-trygd, men ikke er det ifølge EU-SILC er timelønningen noe lavere enn blant dem som er yrkesaktive ifølge begge kilder, den er snaut 180 kroner (beregnet på grunnlag av timene ifølge FD-trygd). Her finner vi antakelig en stor andel som ikke oppgir å være studenter i alle årets måneder, men studerer deler av året. Det er antagelig forklaringen på den noe lavere timelønningen.

Det er svært få (1,5 prosent) av personer som ikke er i lavinntektsgruppen som arbeider ifølge intervju, men ikke ifølge register og som ikke har lønnsinntekt. Det beregnede antallet timer ifølge intervju er imidlertid stort, vel 1 700 timer. Det er noe flere (5 prosent) som arbeider ifølge intervju, men ikke ifølge register og som har lønnsinntekt. Også for disse er det beregnede timetallet ifølge intervju stort. Den beregnede timelønningen er forholdsvis lav, 135 kroner. Antagelig finner en her en del personer som er definert ut av sysselsettingsregisteret, slik som freelancere og oppdragstakere.

Tabell 6.2. Gjennomsnittlig antall arbeidstimer ifølge intervju og register og lønnsinntekt pr år etter opplysninger om yrkesaktivitet ifølge intervju og FD-trygd og om lønnsinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Timer og kroner

	Yrkesaktiv ifølge			Arbeidstimer pr år ifølge		Lønnsinntekt 2006-2008	Timelønn i følge EU-SILC	Antall svar
	EU-SILC	FD-trygd	Lønnsinntekt	EU-SILC ¹	FD-trygd			
Lavinntekt	Nei	Nei	Nei	0	0	-300		190
	Nei	Nei	Ja	0	0	27 200		46
	Nei	Ja	Ja	0	:	:		20
	Ja	Nei	Nei	1 501	0	0	0	62
	Ja	Nei	Ja	1 150	0	58 300	51	83
	Ja	Ja	Ja	1 263	983	158 600	126	386
Ikke lavinntekt								
	Nei	Nei	Nei	0	0	-200		1 141
	Nei	Nei	Ja	0	0	44 200		499
	Nei	Ja	Ja	0	772	136 300		345
	Ja	Nei	Nei	1 713	0	-200		543
	Ja	Nei	Ja	1 520	0	205 600	135	6 815
	Ja	Ja	Ja	1 766	1 686	390 100	221	9 530

¹ Tar utgangspunkt i en deltidsprosent i lavinntektsgruppen på 49,1 prosent i 2006, 51,6 prosent i 2007 og 48,2 prosent i 2008. For de uten lavinntekt er beregnet deltidsprosent 64,0 prosent i 2006, 61,9 prosent i 2007 og 62,3 prosent i 2008.

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Vi skal se nærmere på de 145 personer i lavinntektsgruppen som er yrkesaktive ifølge intervju, men ikke ifølge register, uansett om de har ingen eller en liten registrert lønnsinntekt. En mulig forklaring er at dette er familiarbeidere. Ifølge EU-SILC skal familiarbeidere registreres som ansatte når det oppgir sine aktiviteter i årets 12 måneder. Familiarbeidere vil imidlertid i en del tilfeller ikke bli registrert med lønnsinntekt. Inntekten av deres arbeid kan komme som en del av næringsinntekten i den virksomheten de arbeider i.

Det er vanskelig å avgjøre helt presist om disse personene er familiarbeidere fordi dette ikke fremgår i intervjuet (der de registreres som ansatte) og fordi det ikke fremgår av registeropplysningene. Vi har to opplysninger som gjør at vi kan nærme oss et svar, ett fra register og ett fra intervju. Fra register har vi opplysninger om næringsinntekten i husholdningen. Dersom næringsinntekten i husholdningen er null er det overveiende sannsynlig at det ikke er noen i husholdningen som driver næringsvirksomhet og dermed vil det ikke finnes familiarbeidere i husholdningen. Opplysningen fra intervjuet refererer seg til intervjutidspunktet, altså noen få måneder etter slutten av det aktuelle året. Intervjuet gir opplysning om yrkesstatus på dette tidspunktet, om personen er ansatt, selvstendig eller familiararbeider, eller ikke arbeider.

Tabell 6.3 viser at to av tre i denne lavinntektsgruppen tilhører en husholdning uten næringsinntekt, og de kan dermed vanskelig være familiarbeidere. Nesten ingen oppgir på intervjutidspunktet at de er familiarbeidere.

Blant personer som ikke tilhører lavinntektsgruppen er det en litt større andel som tilhører en husholdning med næringsinntekt, 43 prosent, men heller ikke her er det noen som oppgir at de er familiarbeidere på intervjutidspunktet.

Blant de personer i lavinntektsgruppen som tilhører en husholdning med næringsinntekt oppgir om lag halvparten at de var ansatt på intervjutidspunktet, den andre halvparten at de var selvstendige. Ingen av disse var ifølge intervjuet selvstendige i 2008. Det er naturligvis vanskelig at vite hvilke forandringer som har skjedd på de få måneder etter utgangen av 2008, men det virker usannsynlig at alle disse har vært familiarbeidere i 2008. Derfor har minst syv av ti blant disse personer i lavinntektsgruppen ikke vært familiarbeidere.

Tabell 6.3. Personer som er yrkesaktive ifølge EU-SILC, men ikke ifølge FD-trygd etter om husholdningen har næringsinntekt i 2008 og etter yrkesstatus på intervjutidspunktet. Personer 16-66 år med lavinntekt som ikke er selvstendige eller helårs studenter. 2008. Prosent

Næringsinntekt	Yrkesstatus på intervjutidspunktet				Alle
	Ansatt	Selvstendig	Familiararbeider	Arbeider ikke	
Lavinntekt					
Ingen	42	4	2	16	65
Negativ eller positiv	14	15	0	7	35
Alle	56	19	2	23	100
Antall personer som svarte					46
Ikke lavinntekt					
Ingen	44	2	0	11	57
Negativ eller positiv	18	21	0	4	43
Alle	62	23	0	15	100
Antall personer som svarte					218

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

7. Hvem er det som ikke har samsvar mellom intervju og register?

Vi skal nå se nærmere på sammensetningen av de ulike gruppene etter yrkesaktivitet ifølge intervju og register. Vi skiller mellom dem som tilhører og ikke tilhører lavinntektsgruppen og ser hvor mange med ulike kjennetegn som er i gruppene som arbeider ifølge en av kildene, begge kilder, eller ingen av kildene.

I de tre årene 2006-2008 er det til sammen 786 personer som har lav inntekt i minst ett av årene og som ikke er selvstendige eller helårs studenter. Er det noen grupper der det i større grad er uoverensstemmelser mellom register og intervju enn andre grupper?

I lavinntektsgruppen ser det ut til at opplysningene for kvinner i noe større grad stemmer overens for de to kildene enn de gjør for menn. 85 prosent av kvinnene er enten yrkesaktive i begge kilder eller ikke yrkesaktive i begge kilder (se tabell 7.1). Blant menn er det 73 prosent. Mens en like stor andel menn og kvinner kun er yrkesaktive ifølge register, er det en høyere andel menn som er kun er yrkesaktive i intervjuet og ikke i register. Blant personer uten lavinntekt er forskjellene mellom kvinner og menn mindre. Om lag 90 prosent har opplysninger som stemmer overens i begge kilder blant begge kjønn, og menn oppgir i noe større grad at de er yrkesaktive i intervjuet uten at dette gjenspeiles i registeret.

Tabell 7.1. Yrkesaktivitet i EU-SILC og FD-trygd blant menn og kvinner 16-66 år etter lavinntekt og som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent

	Kun yrkesaktive i EU-SILC og ikke i FD	Kun yrkesaktive FD-trygd og ikke i EU-SILC	Yrkesaktiv i begge kilder	Ikke yrkesaktiv i noen kilder	Antall personer med lavinntekt i alt
Lavinntekt					
Menn	24	3	43	30	397
Kvinner	13	2	53	32	389
Ikke lavinntekt					
Menn	8	2	82	8	6 145
Kvinner	5	3	78	14	5 656

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Det er omtrent en like stor andel i alle aldersgrupper der opplysningene om yrkesaktivitet stemmer overens i de to kildene, enten de er yrkesaktive i begge kilder eller ikke yrkesaktive i begge kildene. Andelen i lavinntektsgruppen der kildene stemmer overens varierer fra 75 prosent i aldersgruppen 25-34 år til 83 prosent i aldersgruppen 45-66 år (se tabell 7.2). Det kan se ut til at kildene stemmer dårligere overens for dem i alderen 25-44 år i lavinntektsgruppen, men forskjellene er usikre. Blant dem uten lavinntekt er det de unge som særlig skiller seg ut med ulik status som yrkesaktiv i de to kildene. 15 prosent er yrkesaktive kun ifølge intervjuet. Således er det altså ikke så stor forskjell på unge i lavinntektsgruppen og unge uten lavinntekt.

Tabell 7.2. Yrkesaktivitet i intervju og register i ulike aldersgrupper og etter lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent

	Kun yrkesaktive i EU-SILC og ikke i FD	Kun yrkesaktive FD-trygd og ikke i EU-SILC	Yrkesaktiv i begge kilder	Ikke yrkesaktiv i noen kilder	Antall personer med lavinntekt i alt
Lavinntekt					
16-24 år	18	2	62	17	263
25-34 år	23	2	52	23	161
35-44 år	20	3	45	31	160
45-66 år	15	2	27	56	202
Ikke lavinntekt					
16-24 år	15	3	75	7	910
25-34 år	8	2	87	4	2 358
35-44 år	6	1	88	5	3 019
45-66 år	5	2	74	19	5 514

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Personer født utenfor Norge er overrepresentert i lavinntektsgruppen. I lavinntektsgruppen er det liten forskjell på personer født i og utenfor Norge i andelen som kun er yrkesaktive ifølge EU-SILC (se tabell 7.3), men det kan se ut til at det er noe vanligere blant innvandrere å være registrert med yrkesaktivitet uten at de oppgir dette i intervjuet (7 prosent). Dette kan være unge under utdanning som jobber litt, men oppgir utdanning som hovedaktivitet. Blant dem uten lavinntekt stemmer registrerte opplysninger og intervjuopplysninger i like stor grad overens for personer født i og utenfor Norge.

Tabell 7.3. Yrkesaktivitet i intervju og register, etter fødeland og lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent

	Kun yrkesaktive i EU-SILC og ikke i FD	Kun yrkesaktive FD-trygd og ikke i EU-SILC	Yrkesaktiv i begge kilder	Ikke yrkesaktiv i noen kilder	Antall personer med lavinntekt i alt
Lavinntekt					
Født i Norge	18	1	50	30	611
Født utenfor Norge ...	20	7	39	34	175
Ikke lavinntekt					
Født i Norge	7	2	80	11	10 928
Født utenfor Norge ...	7	3	79	11	873

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

Når det gjelder utdanning stemmer opplysningene om yrkesaktivitet bedre overens i begge kilder for dem med videregående og høyere utdanning, enn for dem med grunnskole eller uoppgitt/ingen registrert utdanning (se tabell 7.4). Innvandrere er overrepresentert blant dem med uoppgitt/ingen registrert utdanning. Det er særlig det å kun være yrkesaktive ifølge EU-SILC som er utbredt. Blant dem som ikke har lavinntekt er det ikke noe skille mellom dem som ikke har noen registrert utdanning og dem med videregående og høyere utdanning, mens grunnskole-utdannede i noe større grad arbeider ifølge intervjuet uten at dette gjenfinnes i register.

Tabell 7.4. Yrkesaktivitet i intervju og register, etter utdanning og lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent

	Kun yrkesaktive i EU-SILC og ikke i FD	Kun yrkesaktive FD-trygd og ikke i EU-SILC	Yrkesaktiv i begge kilder	Ikke yrkesaktiv i noen kilder	Antall personer med lavinntekt i alt
Lavinntekt					
Grunnskole	21	2	35	42	234
Videregående utdanning	16	2	53	29	299
Høgskole eller universitet	16	3	65	16	182
Uoppgitt eller ingen registrert utdanning	24	5	37	33	71
Ikke lavinntekt					
Grunnskole	10	2	67	21	2 061
Videregående utdanning	6	2	80	12	5 331
Høgskole eller universitet	5	2	88	5	4 150
Uoppgitt eller ingen registrert utdanning	6	4	79	12	259

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

I lavinntektshusholdninger med to eller flere voksne med barn finner vi den største andelen personer som er yrkesaktiv ifølge begge kilder (se tabell 7.5). 51 prosent blant personer som består av to voksne med barn og 58 prosent i husholdninger med minst 3 voksne og barn. De største avvikene mellom register og intervjuopplysninger angående yrkesaktivitet finner vi i husholdninger med 3 eller flere voksne uten barn. Her er det 38 prosent som kun er yrkesaktive ifølge EU-SILC. Gruppen er imidlertid liten og resultatet derfor svært usikkert. Denne husholdningstypen skiller seg også ut på samme måte, om enn i mindre grad, blant personer som bor i husholdninger uten lavinntekt.

Tabell 7.5. Yrkesaktivitet i intervju og register, etter husholdningstype og lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent

	Kun yrkesaktive i EU-SILC og ikke i FD	Kun yrkesaktive FD-trygd og ikke i EU-SILC	Yrkesaktiv i begge kilder	Ikke yrkesaktiv i noen kilder	Antall personer i alt
Lavinntekt					
1 voksen	17	2	50	31	422
1 voksen med barn	20	0	37	43	49
2 voksen uten barn	22	4	43	30	105
2 voksne med barn	17	4	51	28	116
3 eller flere voksne uten barn ...	38	3	24	35	37
3 eller flere voksne med barn ...	13	2	58	27	57
Ikke lavinntekt					
1 voksen	5	2	79	14	1 943
1 voksen med barn	5	2	83	10	297
2 voksen uten barn	6	2	77	14	3 361
2 voksne med barn	6	1	83	9	3 348
3 eller flere voksne uten barn ...	10	2	78	10	1 658
3 eller flere voksne med barn ...	8	2	84	5	1 194

Kilde: EU-SILC 2007-2009 og FD-trygd 2006-2008

7.1. Oppsummering

Hovedfunnet er at samsvaret mellom register og intervju når det gjelder yrkesaktivitet er vesentlig dårligere i lavinntektsgruppen enn i befolkningen ellers. I befolkningen som ikke har lavinntekt er det ikke samsvar med hensyn til yrkesaktivitet i løpet av året for om lag 10 prosent, mot omtrent det dobbelte i lavinntektsgruppen. Avviket når det gjelder det beregnede antall arbeidstimer i løpet av året er enda større. Vi kan ikke utelukke systematiske feil i intervjuet, men det er vanskelig å se hvorfor disse skulle være større i lavinntektsgruppen enn i befolkningen ellers. Når en sammenholder dette med resultatet fra en tidligere analyse som viste at samlet forbruksutgift i lavinntektsgruppen var betydelig større enn inntekt etter skatt (Andersen 2007), betyr det at det kan være grunn til en viss skepsis til at alle inntekter blir registrert, og dermed til målet på lavinntekt.

Referanser

Andersen, Arne Støttrup (2008): Yrkesaktivitet i lavinntektsusholdninger. Rapporter 2008/46, Statistisk sentralbyrå.

Andersen, Arne Støttrup og Øyvind Sivertstøl (2009): Lavinntektstyper på arbeidsmarkedet. Rapporter 2008/19, Statistisk sentralbyrå.

Andersen, Arne Støttrup (2007): Lavinntektshusholdningers forbruk. Rapporter 2007/23, Statistisk sentralbyrå

Aukrust, I., Aurdal, Bøe, Espeland Hansen, Sivertstøl (2008): FD-trygd Dokumentasjonsrapport. Sysselsetting - alle jobber, 2003-2006. Upublisert notat, Statistisk sentralbyrå

Bråthen, Magne (2004): *Collecting data on wages for the Labour Force Survey- a pilot*, Documents 2004/7, Statistisk sentralbyrå

Normann, Tor Morten (2009): *Fattigdomsrisiko. En levestandardnærming*. Rapporter 2009/11, Statistisk sentralbyrå

Villund, Ole (2010): *Evaluating employment classification. A quality study linking survey data and register data*. Documents 2010/9, Statistisk sentralbyrå

Tabellregister

1.1.	Sysselsatte i AKU og registeropplysninger om lønnstakerforhold i registre. 2003-2006	9
2.1.	Andelen yrkesaktive i kalenderåret ifølge EU-SILC og FD-trygd for personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent	11
2.2.	Beregnet antall arbeidstimer i EU-SILC og FD-trygd for personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Timer.....	12
2.3.	Antallet yrkesaktive i kalenderåret ifølge EU-SILC og FD-trygd. Personer 16-66 år med lavinntekt som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Antall personer	12
2.4.	Samlet antall arbeidstimer ifølge EU-SILC og FD-trygd for personer som svarte på intervju. Personer 16-66 år med lavinntekt som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Timer	13
2.5.	Gjennomsnittlig antall arbeidstimer i året for personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter, og som er yrkesaktive ifølge både FD-trygd og EU-SILC etter lavinntektsstatus. 2008. Timer.....	14
2.6.	Andel måneder med sammenfallende opplysninger om yrkesaktivitet i EU-SILC og FD-trygd for personer med lavinntekt 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter og som er yrkesaktive ifølge minst en av kildene. 2006-2008. Prosent	14
3.1.	Andel med sammenfallene registrering av yrkesaktivitet i EU-SILC og FD-trygd og gjennomsnittlig antall arbeidstimer i året for personer 16-66 år i lavinntektsgruppen som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter og som er yrkesaktive ifølge både FD-trygd og EU-SILC. 2008. Prosent og timer	15
3.2.	Måneder med yrkesaktivitet for personer i lavinntektsgruppen som er yrkesaktive ifølge både EU-SILC og FD-trygd. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige eller helårs studenter. 2006-2008. Prosent og antall måneder.....	16
4.1.	Andel som ikke er yrkesaktive i FD-trygd, men som er yrkesaktive ifølge EU-SILC, lavinntekt og ikke-lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent	18
4.2.	Andelen som oppgir å arbeide deltid, heltid eller en kombinasjon, blant de som arbeider ifølge EU-SILC, men ikke ifølge FD-trygd. Lavinntekt og ikke-lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent	18
4.3.	Andelen som oppgir å arbeide deltid, heltid eller en kombinasjon, blant de som arbeider ifølge begge kilder. Lavinntekt og ikke-lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent ...	18
4.4.	Beregnet antall timer etter deltidsprosent blant de som arbeider ifølge EU-SILC, men ikke ifølge FD-trygd. Lavinntekt og ikke-lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Timer	19
5.1.	Selvdefinert status blant de som er yrkesaktive i FD-trygd, men ikke i EU-SILC. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Antall personer	20
5.2.	Hovedaktivitet i årets 12 måneder blant personer som er yrkesaktive i FD-trygd, men ikke i EU-SILC. Personer 16-66 år som ikke er selvstendig næringsdrivende og ikke helårs studenter. 2006-2008. Antall personer	20
6.1.	Personer etter om de har lønnsinntekt og om de er yrkesaktive ifølge register eller intervju. Personer med og uten lavinntekt 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2008. Prosent	21
6.2.	Gjennomsnittlig antall arbeidstimer ifølge intervju og register og lønnsinntekt pr år etter opplysninger om yrkesaktivitet ifølge intervju og FD-trygd og om lønnsinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Timer og kroner	22
6.3.	Personer som er yrkesaktive ifølge EU-SILC, men ikke ifølge FD-trygd etter om husholdningen har næringsinntekt i 2008 og etter yrkesstatus på intervju tidspunktet. Personer 16-66 år med lavinntekt som ikke er selvstendige eller helårs studenter. 2008. Prosent	23
7.1.	Yrkesaktivitet i EU-SILC og FD-trygd blant menn og kvinner 16-66 år etter lavinntekt og som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent	24
7.2.	Yrkesaktivitet i intervju og register i ulike aldersgrupper og etter lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent	24
7.3.	Yrkesaktivitet i intervju og register, etter fødeland og lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent.....	25
7.4.	Yrkesaktivitet i intervju og register, etter utdanning og lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent.....	25
7.5.	Yrkesaktivitet i intervju og register, etter husholdningstype og lavinntekt. Personer 16-66 år som ikke er selvstendige og ikke helårs studenter. 2006-2008. Prosent.....	26

B Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Statistisk sentralbyrå

16/2013

Yrkesaktivitet blant eldre før og etter pensjonsreformen

Avsender:
Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Kongens gate 6, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8631-5 (trykt)
ISBN 978-82-537-8632-2 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Pris kr 155,00 inkl. mva

ISBN 978-82-537-8631-5

9 788253 786315

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Design: Siri Boquist